

RIKSSTÄMMAN

Akutsjukvård i stöpsleven

Entusiasm och glädje över specialitetsstatusen, och aningen besvikelse över att akutsjukvården inte blev bas-specialitet, präglade en liten men fullsatt sal på riksstämman på fredagen.

Att det först har varit trögt att införa akutsjukvård som specialitet visar specialitetens internationella historia. Antalet länder med akutsjukvård som egen specialitet har ökat exponentiellt. Först ut var England och USA på 1960-talet. Innan dess fanns ingen integrerad organisation för hur akutsjukvård skulle förmedlas. Men nu finns specialiteten i 46 länder.

– Och det började med eldsjälarna på alla ställen, sa Pia Malmquist, överläkare på akutkliniken på Södersjukhuset i Stockholm och en av de svenska eldsjälarna.

Nu talar till och med WHO för akutsjukvård som särskilt arbetsätt. Enligt en artikel i WHO:s bulletin i år har en fungerande akutsjukvård goda effekter på folkhälsan ur många aspekter, se Anderson et al, Oct 2006, 84 (10) på <<http://www.who.int>>.

Motståndet har sett olika ut. I Grekland var det anestesilogerna som stod för motståndet, i Australien var det pediatrikerna och i Spanien specialiteterna i allmänmedicin. I Turkiet däremot tilläts inga spänningar, något som hade med de många jordbävningss-

Akutsjukvården har ett annat fokus än många andra specialiteter, berättade Pia Malmquist, en av akutsjukvårdens »eldsjälarna«.

offren att göra. Och i Sverige ligger spänningen mellan »eldsjälarna« och Svensk internmedicinsk förening, berättade Gunnar Öhlén, kassör i Svensk förening för akutsjukvård.

– Det är ledningsproblem, menade flera på seminariet.

Men mycket tyder på att framtiden välkomnar akutsjukvården, som sedan juli i år är tilläggspecialitet i Sverige. Målbeskrivning tas nu fram på basis av den europeiska målbeskrivningen.

Utbildning av akutläkare pågår redan i Helsingborg, Linköping, Solna, Varberg och Lund. Planer finns också i Uppsala, Malmö och på Sahlgrenska i Göteborg. Och i Danmark är man nyfiken på erfarenheterna i Lund, berättade någon.

I Lund har man haft akutläkartjänster sedan 2004. Karin Hedner, Socialstyrelsen i Malmö, har följt verksamheten på akuten i Lund och sett

»en kolossal utveckling«.

– Det har varit ett lyft både för kvaliteten och patientsäkerheten, sa hon.

Enligt Bo Erwander, internmedicinare och chef för akutkliniken i Lund, går det inte att förbättra akutsjukvården på basis av det gamla systemet med »nedtvingade kirurger och ortopedier«. Men han påpekade också att om man som i Lund inför akutläkare »blir det lite sämre innan det blir bättre«.

– Och nu är vi på väg in i det bättre. Det märks genom att väntetiderna minskat, vikänsan ökat och de svårt sjuka får säkrare och stabilare vård, exemplifierade han.

– Men det krävs samarbete och räkna inte med enighet.

Poul Kongstad, chefläkare för ambulanssjukvården i Region Skåne, slog ett slag för en framtida roll för akutläkarna i den prehospitalla vården, när allt fler vårdbeslut tas på ett tidigare stadium och man inte längre kör till närmaste sjukhus.

För Eva Nilsson Bågenholm, ordförande i Läkarförbundet och själv internmedicinare, är akutsjukvården en »hjärtefråga«.

– Jag är övertygad om att det blir en basspecialitet så småningom, sa hon.

Elisabet Ohlin

FOTO FRÅN STÄMMAN:
LENA GARNOLD

Första professorn i akutsjukvård

■ Sveriges första professor i akutsjukvård blir Maaret Castrén, docent i akutmedicin vid universitetet i Helsingfors och avdelningsöverläkare vid Helsingfors universitetssjukhus. Hon utsågs av Karolinska institutet, KI, förra veckan.

Professuren förläggs till institutionen för klinisk forskning och utbildning på Södersjukhuset i Stockholm. Sjuk-

huset var först i Sverige med att ha särskilda akutläkare. Maaret Castrén kommer även att vara kliniskt verksam där.

– Södersjukhuset har Nordens största akutmottagning. Det faller sig naturligt att Karolinska institutet förlägger ansvaret för detta nya, viktiga forskningsområde just hit, säger Sari Ponzer, prefekt vid KI SÖS, i ett pressmeddelande. ■

ÖVRIGA NYHETER:

»Vi avskaffar stopplagen«

Socialminister Göran Hägglund (kd) skriver i måndagens DN Debat om att regeringen skrotar stopplagen. Samma dag skickar regeringen ut förslaget på remiss och i början av nästa år läggs en proposition.

Detta innebär att vårdgivarna nu får bedriva vård i vinstsyfte så länge de följer lagen. En annan nyhet är att landsting själva får besluta om avknoppning av verksamheten, skriver ministern. Dessutom avskaffas kravet att varje landsting ska bedriva verksamhet vid minst ett sjukhus. ■

Sören Olofsson slutar som landstingsdirektör

Vid årsskiftet lämnar Sören Olofsson, landstingsdirektör i Stockholms läns landsting, sin tjänst. Detta efter en överenskommelse med finanslandstingsrådet Chris Heister, som i ett pressmeddelande förklarar skälet: Landstinget har haft en central styrning och den borgerliga majoriteten ska nu genomföra en mer decentraliserad organisation. Sören Olofsson kommenterar beslutet:

– Jag har haft ett tydligt uppdrag med en stark central chefsroll. När den politiska ledningen nu ska genomföra en rad förändringar blir det naturligt att jag lämnar befattningen.

Men socialdemokraterna ser uppgårelsen som ett politiskt utspel.

– Påskinandet av att beslutet skulle vara en gemensam överenskommelse mellan Sören Olofsson och den politiska landstingsledningen saknar all trovärdighet, säger oppositionsrådet Ingela Nylund Watz (s). ■

Fortfarande inget avstegsavtal i Västerbotten

Förhandlingarna fortsätter mellan fack och arbetsgivare i Västerbottens läns landsting kring avsteg från Arbetstidslagen vid fyra kliniker.

– Arbetsgivaren kom med ett bud i förra veckan. Det är inget vi kan kommentera. Förhandlingarna fortsätter vid nytt möte i morgon (5 dec, red anm) och förhoppningen är att vi hittar en lösning då, säger Johan Ljungberg, ordförande i Västerbottens läns läkarförening. ■

■ Akutsjukvårdsspecialiteten kännetecknas av bland annat:

- primärhandläggning av alla patienter
- säkra vitala funktioner
- inriktning på att inte missa allvarliga tillstånd
- fokus på preliminär diagnos och handling (inte fokus på definitiv diagnos)
- arbeta effektivt
- leda akutsjukvårdsarbetet